

הלכות יום טוב תקיאתא

במבואות^{קד} אבל אם מוליכים מבית לבית^{קיא} כחצר אחת^{קיד} אין צריך לשנות כלל ומותר להוליך הרבה כדים בקופה אחת ואדרבה יותר טוב הוא להוליך הרבה ביהד משולך מעט מעט ויצטרך להרבות בהולך ואסור לטרוד בו^{קטז} טרחה שאינה צריכה^{קכז}:

יח' המולך תבן בקופה^{קכ} להיסק או לבהמה לא יפשל את הקופה לאחוריו לפי שהוא גנאי וי"ט שראתה כמי שמתכוין למלאכה רבה או להוליך למקום רחוק כדרך חול^{קכז}:

יט' הנושא משאות שרדכן לישא אותן כמזב ישא אותן על גבו מאחוריו ושרדכן לישא אותן על גבו מאחוריו ישא אותן על כתפו ושרדכן להנשא על הכתף ישא אותן בידו לפניו או יפרוש עליהן כגד^{קכז} אם הן משקין שאין לחוש בהן שמוא יבואו לידי סחיטה כגון ביי^{קכז} ארום או שאר משקין שאין מלבנים ואף אם יסחוט אינו חייב משום מלבן כמ"ש בסמ"ח^{קכז} ע"ש:

כ' וכל זה כשאפשר לו לשנות אבל אם אי אפשר לו לשנות^{קכז} כגון שזימן אורחים וצריך למחר ולהביא לפניהם^{קכ} אף על פי שהאורחים הן מאותה העיר^{קכז} שאין כאן מצות הכנסת אורחים^{קכז} מכל מקום כיון שהוא נחפו וצריך למחר אינו צריך לעשות שום שינוי מדרך החול ומותר להוליך הרבה כדים בסל ובקופה ולהפשילם לאחוריו:

כא' אין מביאין עצים כרוכים בחבל ולא במחצלת ולא בקופה אבל מביאין כרוכים כמטפחת או בחיק^{קכז}:

תקיא' הבערה ולהחם מים מותר ביום טוב ובו ז' סעיפים:

א' כבר נתבאר בסמ"ח תצ"ה^א דמתוך שהותרה הבערה לצורך אכילה הותרה אפילו שלא לצורך אכילה ובלבד שיהא בה צורך וי"ט לפיכך^ב מותר לעשות מדורה להתחמם כנגדה כיו"ט^ג וכן מותר להחם מעט מים לרחוץ בהם^ד פניו ידיו ורגליו^ה כיו"ט אבל אסור להחם מים רבים כדי לרחוץ בהם כל גופו.

וזה האיסור יש אומרים שאינו אלא מדבריהם לפי שמן התורה מתוך שהותרו הבערה ובישול לצורך אכילה ושתיה הותרו לצורך רחיצת יו"ט לפיכך אף מדבריהם מותר לרחוץ כל גופו במים שהוחמו מערב יו"ט^ו ואין הושעין אם נתר לו לרחוץ בחמין כיו"ט שמוא יחם מים כיו"ט כיון שאין איסור להחם מים כיו"ט אלא מדברי סופרים^ז אין גורזין גזרה

קיד מ"א סקמ"ג וראה גם לקמן סי' תקמז ק"א סק"ג.
קיא' אור ורוע הל' וי"ט סי' שנפ' בשם רבי"א. רמ"א שם.
קיב' רמ"א שם. וראה גם לקמן שם. לעיל שם.
קיג' תוס' שם ד"ה המביא. מ"א שם. וראה גם לעיל שם.
קיד' מנשה כמז. מו"ק"ב. מור וש"ע סי"ג.
קטז' רש"י שם ד"ה וכן.
קכז' נגידא ל' א אתקין רבא. רמב"ם פ"ה הל'ב. שו"ע סי"ט.
וראה גם לעיל סי' תצח סמ"ג.
קכ' תוס' שם ד"ה ויטנין שבת קמ"ב. ב ד"ה נפירוס בשם ר"ה. ר"ה (מז. ב) ד"ה אתקין. מ"א סקמ"ג. וראה גם לעיל סי' שכ סב"א.
קכז' מעיקר י"ג.
קכט' נגידא ל' א. רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
קכ' מור וש"ע שם.
קכא' מ"א סק"ג ז.
קכב' ראה לקמן סי' תקמז מ"א. לעיל סי' שכ סב"א.
קכ' של' סי"ג.

קכג' תוספתא פ"ג הל'ג. שו"ע סי"א.
א' סעף ג.
ב' רשב"א כא, ב ד"ה ב"ש. ר"ן (א, א) ד"ה ובה' מתירין ד"ה ועושה. פ"ו סק"א. מ"א סק"א.
ג' משנה כא, ב בבית הלל. מור וש"ע סי"א.
ד' משנה שם בבית הלל. מור וש"ע סי"ב.
ה' משנה שם (תליון). תוס' שם ד"ה לא (ידיו ורגליו). רמב"ם פ"א המ"ז (פניו ידיו ורגליו). מור (תליון וש"ע שם (ידיו)).
ו' ר"ף (א, א). תוס' שם. רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
ז' רמב"ם שם. ר"ן שם ד"ה מתני' לא יחם, ובשבת (יה, ב) ד"ה איתמר ד"ה ולענין. ברע"ת דר"ף.
ח' ר"ף ביצה שם בשם נאמן. רמב"ם שם. ש"ע שם. ולענין שבת, ראה לעיל סי' שכו ס"א.
ט' ר"ן שבת וכתבתי שם.

הלכות יום טוב תקיא

לגורה¹⁰ כמה דברים אמורים כשרוחץ חוץ למרחץ אבל בתוך המרחץ אסור לרחוץ בחמין¹¹ אפילו פניו דיוו ורגליו בלבד¹² וכי¹³ בחמין שהוחמו מערב יו"ט אבל כל גופו בבת אחת אסור אפילו להשתטף בחמין שהוחמו מערב יו"ט¹⁴.

וכן אסור לרחוץ כל גופו אפילו חוץ למרחץ בחמין שהוחמו ביו"ט¹⁵ אפילו תחמוץ לצורך שתיה¹⁶ ואפילו אינו רוחץ כל גופו בבת אחת אלא רוחצו אבר אבר אסור¹⁷.

אבל תנוק שדרך לרחצו בכל יום מותר לרחוץ כל גופו בבת אחת אפילו בחמין שהוחמו ביו"ט¹⁸ לצורך שתיה דכיון שהוא צרכו של תינוק לא גזרו עליו¹⁹ אבל אסור להחם ביו"ט בשביל החיצונו בלבד²⁰ כמו שאסור להחם בשביל החיצונו כל גופו של הגדול אלא אם כן הוא מהחם לצורך שתיה או לצורך הרחת כלי אוכל נפש דאו מותר לו להוסיף מים בקורה בשביל החיצונו הקמין²¹ והוא שיוסיף קודם שיתן הקורה אצל האש²² כמו שנתבאר בסמ"ק תק"ג²³ עיין שם כל פרטי דין זה ועכשיו בזמן הזה שאף בחול פעמים שאין רוחצים את התינוק שנים או שלושה ימים אף ביו"ט אסור לרחוץ²⁴ כל גופו בחמין שהוחמו ביו"ט אפילו רוחצו אבר אבר²⁵.

אבל יש חולקין על כל זה²⁶ ואומרים דמן התורה אסור להחם מים רבים בשביל החיצונו כל הגוף (אלא אם כן הוא מהחם כל המים ביחד בכלי אחד עם המים שרוחץ בהם פניו דיוו ורגליו²⁷ ועל דרך שנתבאר בס"ק תק"ג²⁸) לפי שרחיצתו כל הגוף אינה צורך כל נפש אלא למעונגים ומפונקים בלבד ולא התירה התורה אפילו המלאכה שלצורך אכילה אלא אם כן יש בה צורך כל נפש אבל אם אין בה צורך אלא למעונגים אסור לעשותה ביו"ט כמו שיתבאר²⁹ וכיון שיש בזה איסור של תורה³⁰ יש לאסור לרחוץ כל גופו ביו"ט אפילו חוץ למרחץ ואפילו בחמין שהוחמו מערב יו"ט³¹ גזרה שמא יחם מים ביו"ט בשביל החיצונו כל גופו³² ועשה איסור מן התורה.

ולפי דבריהם אף תינוק שדרך לרחצו בכל יום אסור לרחצו אפילו בחמין שהוחמו מערב יו"ט כמו בשבת³³ וכמו שנתבאר בס"ק של"א³⁴ גזרה שמא יחם ביו"ט בשבילו.

כמה דברים אמורים לרחוץ כל גופו בבת אחת אבל לרחוץ כל גופו אבר אבר בחמים שהוחמו מערב יו"ט מותר אפילו לגדול³⁵ שכל אבר ואבר שהוא רוחץ הוא רוחץ בהיתר³⁶ דאין לגזור שמא יחם מים ביו"ט שהרי מותר להחם מים ביום טוב בשביל החיצונו אבר

י כדלעיל סי' רנב סי"ח וע"ש.
 יא ר"ן שם ושם ממשמעות ברייתא שבת מ. א. ש"ע שם.
 יב אדחת חיים ה"ל יו"ט את יד. הובא בכ"י סוד"ה טוב לבוש ס"ב.
 יג כקונפריס השלחן הגדול ואפילו.
 יד ר"ן שם ושם. הובא ב"י ד"ה ומ"ש ולחוקין.
 טו משנת שבת לח. ב. ר"ף שם.
 טז מ"א סי' שבו סק"ל.
 יז ברייתא שבת מ. א. מ"מ פ"א המ"ו. ש"ע שם.
 יח מדרבי רבנו תרפ"ה מ"א ס"ב.
 יט יומא ע"ב, ב' (לענין יום הכיפורים). וראה לקמן סי' תרמו ס"א). מרדכי שם. מ"א סק"ה.
 כ מרדכי שם.
 כא כל בו סי' נח (ד"ו, ג). אדחת חיים ה"ל יו"ט סי' יד. רמ"א שם. וראה קובץ כניסום תורה זו ע' לא.
 כב מ"א סק"ל.
 כג סק"ה ד.

כד מ"א סק"ה. וראה גם לקמן סי' תרמו ס"ג.
 כה כדלעיל בגדול.
 כו תוס' שבת ל"ג. ב' ד"ה ובה"ו. ורא"ש שם פ"ג סי' ה', בשם ריב"א.
 כז ראה צ"ח הקדש סי' לו סי' ז. מ"מ ועינינו.
 כח סק"ה ד.
 כט סק"ה ה. וש"נ.
 ל ר"ן שם ושם. לדעת התוס'.
 לא תוס' שבת שם. ד"ף מ. סע"א. רא"ש שם ובבבצה פ"ב ס"ב. מו. מור ומו"א סוף ס"ב.
 לב ר"ן שם ושם. לבוש ס"א. מ"ו סק"ה.
 לג מ"א סק"ו.
 לד סק"ה יא.
 לה ברייתא שבת מ. א. (שדוקא תחמוץ ביו"ט אסור אבר אבר, וכדלעיל). ר"ן שבת שם ד"ה ולענין.
 לו רשב"א שבת ל"ג. ב' מר"ה ר"א דתנן. וראה גידול תורה (ג). בה"ע ק'.

הלכות יום טוב תקיא

ק"ג

אחד ואין אסור אלא להחם בשביל רחיצת כל הגוף שאין צורך אלא למעוננים (אבל כל גופו בבת אחת אסור אפילו להשתמף בחמין¹² אפילו הוחמו מערב יו"ט).

ואף על פי שהעיקר כסברא הראשונה¹³ בכל זה מכל מקום כבר נהגו במדינות אזו להחמיר כסברא האחרונה¹⁴ ואין לשנות המנהג:

ב יש מי שאומר¹⁵ שאין הותר לעשות מדורה להתחמם כנגדה ביו"ט אלא בשעה שהקור גדול כל כך עד שרוב בני ארם צריכים להתחמם כנגד המדורה אבל אם¹⁶ אין הקור גדול כל כך¹⁷ בענין שאין צורך למדורה רק מי שהוא אסמנים (פירוש איש מצונן¹⁸) או מעונן אין לעשות מדורה ולא להחם תנורי בתי החורף רק ע"י נכריי¹⁹ כיון שמלאכה זו אינה צריכה לכל נפש אבל אין המנהג כדבריו²⁰ ואף לדבריו אם הקור גדול כל כך עד שהמאכלים השמינים שהוא רוצה לאכול יהיו נקרשים מחמת הקור אע"פ שאין הקור גדול כל כך שיהיו רוב בני ארם צריכים להתחמם מותר לו להחם בית החורף בשביל המאכלים שהרי הוא צורך אוכל נפש²¹:

ג מותר להניח בשר על גבי גחלים לצלותו²² אע"פ שהשמנונית הנוטף מהבשר מכבה את הגחלים²³ וכיבוי זה אין בו צורך אוכל נפש ממש²⁴ שהרי אפשר לצלותו בשפוד²⁵ מכל מקום כיון שיש בו קצת צורך אוכל נפש שהרי הוא הפץ ומתאה לאכול בענין זה²⁶ התירו לו חכמים כיון שאין כאן כיבוי נגמור שהרי סופו מבעור²⁷:

ד וכן מותר לעשן פירות דהיינו שמפור מיני בשמים על גבי גחלים²⁸ תחת הפירות²⁹ כדי שיקלמו מעם הבושם³⁰ והיו יותר טובים לאכילה³¹ ואע"פ שהגחלים נכבים קצת כתחלת הנחת הבשמים עליהם וכיבוי זה אין בו צורך אוכל נפש ממש³² שהרי הפירות ראוין לאכילה בלא עישון³³ מכל מקום כיון שהוא הפץ לאכול כך התירו לו חכמים כיון שאין כאן כיבוי נגמור שהרי סופו מבעור³⁴:

ה כמה דברים אמורים כשמפור את הבשמים על גבי גחלים שהובערו כבר לצורך אוכל נפש³⁵ או לצורך שאר דברים שמתר להבעור בשבילם ביו"ט אבל אסור להבעור

ג נולחמת (יב, א). ר"ן שם ד"ה איבעיא (סמך לגחלים).
 ששה מקובצת כג, א בשם הירש"א (כשפור). מ"א שם
 סק"ט, ובס"ד תקי סק"י.
נא ראה מלחמות (ג, א). ור"ן (יב, א) ד"ה א"ן, בדעת
 רש"י.
נב נגמרא כב, סע"ב (תחלתו מוכה וסופו מבעור). שבת
 שם (הרם ליכא כיבוי), ג' לירוש' דר"ף בבבא שם (יב,
 א). לפירוש הרמב"ן במלחמות שם (יב, א) ור"ן שם ד"ה
 איבעיא. מ"א ס' תקי שם (שנצטעם זה לא דמי לדין מיתוק
 תרדל, שאסרו לבנותו בגזלת של ע"ן, לעיל ס' תקי ס"ח).
 וראה ק"א ס"ק א (ד"ה וכו"א).
נג שנואל כב, ב. רבא כג, א. מור וש"ע ס"ד.
נד רמב"ם פ"ד הל"ג.
נה רש"י כב, ב ד"ה מורו לעשן.
נו ר"ף (יב, א): להבשין (לאכילה). רמב"ם שם. כ"ב סוף
 ה"ס. מ"א סק"י (למתקן יותר).
נז מלחמות (יב, א). ר"ן שם ד"ה איבעיא. כ"ב שם.
נח כ"ב שם. מ"א שם.
נט כדלעיל ס"ז ו"ט.
ס מלחמות (יב, ב). ב"ח סוף ה"א. מ"א ס' תקי סק"י.

לז תוס' שם ג, סע"א. רשב"א שם ג, א ד"ה למוציא
 שבת.
לח ראה ר"ן בבבא שם, שראוי לסמך על התנאים.
לט רמ"א שם.
מ שו"ת מהר"ל סי' קסו. כ"ב סוף הסימן בשם תשובה
 אשכנזית. רמ"א ס"א.
מא לבוש ס"ב. מ"א סק"ג.
מב רש"י לעיל ס' תקי ק"א סק"ד ד"ה כתב הגמ"א.
מג פירוש המשניות להרמב"ם ברבות פ"ב מ"י.
מד מ"א סק"ב נמשמעות מהר"ל שם. וראה לעיל שם.
מה רמ"א שם.
מו מ"א סק"ג. וברלב"ן ס' תרל"ב ס"ב.
מז נגמרא כג, א. שבת קל"ד. א. ש"ע ס' תקי סוף ס"ד.
מח שו"ת שבת שם ד"ה וכו'.
מט דין כיבוי באינו צורך אוכל נפש ממש, מבואר לעיל
 ס' תקי ס"ב. לקנן ס' תקד ס"ב וס"ד (שאסור אף
 בצריכה לכל נפש). וראה לקנן ס"ה (עשיון פירות ע"י
 כשמים אינה צריכה לכל נפש ואמרה אף ברבערה) וס"ו
 (שנבל מוקם היתרו בתבערה נועפת). לעיל ס' תקי ס"ה
 (כיבוי נגמור, שכתב ב' המענים לאיסור).

הלכות יום טוב תקיא

עצים^א כדי לפור מיני בשמים תחת הפירות על גבי גחלתן לפי שהנאה זו של מעם הבשמים אינה צריכה לכל נפש אלא להמעוננים ומפונקים בלבד^ב ולא התירה התורה לעשות שום מלאכה ממלאכות אוכל נפש אלא לדבר שהוא צריך לכל נפש שנאמר^ג אך אשר יאכל לכל נפש וגו':

ו ואפילו על גבי גחלים שהובערו כבר אין לפור מיני בשמים כדי לגמור^ד את הבית או את הכלים^ה דכיון שאין כאן צורך אכילה כלל לא התירו אפילו הבערה מועמת שהבשמים מתבערים על הגחלים^ו ואע"פ שההבערה הותרה אפילו שלא לצורך אכילה מכל מקום לא הותרה אלא אם כן יש בה צורך יום טוב^ז וצורך זה הוא שיהיה לכל נפש^ח כמו שנתבאר^ט:

ז ואפילו לעשן פירות (א) אין היתר אלא כשמתכוין כדי שיקלמו הפירות מעם הבושם ויהיו יותר טובים לאכילה^י אבל אסור לעשן פירות כדי שיקלמו ריח הבושם^{יא}

קונטרס אחרון

(א) אין היתר אלא ב'ל' הנה^א בשיטה מקובצת^ב פירש דרב יהודה ורבה פליגי^ג אם שייך באוכלין איסור הולדת ריח, ואנן קיי"ל כרבה^ד, דרבא^ה נמי סבירא ליה כוותיה אלא דשרי כמאן דאמר אבישרא אגומרי^ו, וכן משמע בכל הפוסקים. אבל מפירוש רש"י^ז דפירש שמוליד ריח בהרס, משמע לכאורה שמה שמוליד ריח בפירות לכולי עלמא שרי, דבאוכלין לא שייך איסור הולדת ריח, וכסברת שו"ת חכם צבי סי' צ"ב. אבל אין כן דעת האחרונים ז"ל^ח, שהרי אסרו ליתן שמן שמריה לתוך המים, והחכם צבי השיג עליהם וז"ל כי היכי דשרי ליתן תבלין לתוך התמחוי ואין חוששין שמוליד ריח באוכלין ומשקין הכי נמי שרי ליתן שמן שמריה לתוך המים לרחוץ בהם, ואין להלק בין אכילה ושתייה לרחיצה כו' עכת"ד.

ובודאי יש לנו לקיים דברי רבותינו האחרונים ז"ל לפסק הלכה, ולומר שהעיקר לדינא הוא כפירוש שיטה מקובצת הנוכח. דלפירוש רש"י קשה, מאי טעמא דרבה דאסר והלא אינו מתכוין כלל שייכנס הריח בתורס^ט, ואף שהוא פסוק רישא, הרי דעת האחרונים להתיר פסוק רישא בריה^י, שהרי הט"ז^{יא} הסכים למהרש"ל^{יב}. ואף המ"א, שבס"י תרנ"ח^{יג} הסכים לרמ"א^{יד}, מכל מקום בכאן^{טו} דעתו כמהרש"ל, שהרי העתיק דברי הרמב"ן^{טז} ור"ן^{יז} שאין כוונתו להוליד ריח אלא להכשיר אוכלין ע"ש, משמע דכשאינו מתכוין מותר אף שהוא פסוק רישא. ובאמת שעל כרחק צריך לומר כן לשיטת

- סא** מלחמות (יב, א).
- סב** ראה רש"י כב, ב ד"ה אסור. כתובות ז, א ד"ה עלך.
- סג** שנת יוב, מז. כתובות שם.
- סד** משנה גמרא כב, ב. מור ושניע ס"ד.
- סה** גמרא שם (שלישי אסור לחריב הבל). רש"י שם ד"ה מולוקת (דהיינו את רבלים). מור ושניע שם.
- סו** גמרא כב, ע"ב (שם ביה גם נבער). וראה מ"ט תצונום.

ציונים לקונטרס אחרון

- א לכללות ק"א — ראה ינימוק יו"ט.
- ב כג, א.
- ג בגמרא שם, אם מותר לעשן פירות ע"ג חרס, שרב יהודה מתייר ורבה אוסר.
- ד שגם באוכלין יש איסור הולדת ריח.
- ה בגמרא שם (שהתיר רק מטעם אינו מתכוין, כדלקמן).
- ו דלעיל ס"ג.
- ז שם ד"ה דקמוליד.
- ח ט"ז ומ"א בסוף הסימן, וכדלקמן בסוף הסיניף.
- ט משא"כ לפירוש השיטה מקובצת אסור רבא כיון

- שעכ"פ מתכוין שייכנס טעם הבושם לפירות.
- י ראה לעיל סי' שיש ס"ג, קובץ כינוס תורה ח"ח ע' מז.
- יא סק"ח (שבאינו מתכוין מותר. וראה ט"ז סי' שכא סק"ז. לעיל שם ס"ז).
- יב בישיב פ"ב סי' לד.
- יג סק"ב.
- יד ס"ב שאוסר ליתן אתרוג על הבגד ביו"ט.
- טו סק"י.
- טז במלחמות (יב, ב).
- יז (יב, א) ד"ה איבעיא.

הלכות יום טוב תקיא

קמו

ובאילונו אותם יהנה מריחם הטוב לפי שאסור להוליד ריח ביום^ט בדבר שלא היה בו ריח שהמוליד דבר הריח קרוב הוא לעושה מלאכה חדשה^י ואע"פ שכל המלאכות הותרו לצורך אכילה^י מכל מקום הולדת ריח זה אין בו צורך אוכל נפש כל כך ואינו שזה לכל^י ולא התירו לעשן אלא כשאינו מתכוין שיקלטו הפירות ריח הבושם אלא מעם הבושם ויהיו יותר טובים לאכילה ואע"פ שממילא נולד בהן ריח חדש מכל מקום ביון (שהעיקר) שהוא אינו מתכוין להוליד לא גורו עליו^י ולפיכך (ג) מותר להניח מיני בשמים על הבגד אם אינו מתכוין להוליד ריח בבגד^י אבל אם הוא מתכוין לכך אסור^י.

קונטרס אחרון

הרי"ף^י ורמב"ן^י ורא"ש^י ור"ן^י דגרסי בפרק רבי אליעזר דמילה^כ התם^כ ליכא כיבו כו'^כ, משמע דעיקר היתר בבשרא אנומרי משום דליכא כיבו, מוכח מזה דלאו אוכל נפש הוא כמו שכתבו הרמב"ן ור"ן ומג"א בסי' תק"י סק"ו, וא"כ אמאי שרי לאולודי ריחא^כ, על כהן צורך לומר משום דאינו מתכוין כמו שכתבו הרמב"ן ור"ן^כ. וכיון שהרי"ף והרא"ש ורמב"ן ור"ן מסכימים לדעת מהרש"ל וט"ו, ואף המג"א עצמו העתיק כאן בסק"י דברי הרמב"ן ור"ן, ובסי' תרנ"ו [ת] נמשך אחר פירוש רש"י^כ דלמסקנא דשרי משום דס"ל דהוא אוכל נפש^כ, ודבריו שבכאן עיקר שנאמרו במקומן^כ, והכי נקטינן, ואף מלשון הרמב"ן ור"ן משמע דרבה דאסר היינו משום דמוליד ריח בפירות, שהרי כתבו שאין כוונתו להוליד ריח אלא להכשיר אוכלין, ומדלא כתבו סתם שאין כוונתו להוליד ריח בגזלים (כדכתב הר"ן אח"כ) אלא לעשן פירות, ומדנקטו להכשיר אוכלין, משמע דעיקר ההיתר הוא משום דכוונתו להכשירן ולמתקן שיהיו יותר טובים לאכילה ולא להוליד בהן ריח. וכן משמע בהדיא מלשון השו"ע^כ דלא שרי אלא כשמתכוין להשביחם לאכילה, דאם לא כן הוי ליה למימר רבותא טפי דאפילו הן טובים מאד לאכילה אלא שמעשנן כדי שיקלטו ריח הבושם אפילו הכי שרי, אלא ודאי דבכהאי גוונא אסור, שהרי אף בכהאי גוונא^כ הוצרך לפלפל בבית יוסף^כ ע"ש. ואפשר להכריח דגם דעת רש"י כדעת האחרונים דבאוכלין שייך אולודי ריחא, אלא שאין להאריך בזה, דבלאו וכן אין דבריהם צריכים חיזוק, ומה שהשיג על זה החכם נצב^כ, כבר נתברר דלא קשה מידי, דודאי מותר ליתן מיני בשמים באוכלין כדי שיקלטו טעם הבושם כמו שפירש רש"י ז"ל^כ, ואף שממילא הוא מריח ריחם הטוב ונהנה מזה, מכל מקום כיון שבשעת נתינת הבשמים אינו מתכוין אלא להנות מטעמן ולא מריחן שרי, כדמשמע מפירוש רש"י שפירש שיקלטו טעם הבושם ע"ש משמע אבל לא ריח הבושם. וכן כתבו בהדיא הרמב"ן ור"ן, והעתיק המג"א בס"ק י' דבריהם, והיא ג"כ שיטת הרי"ף והרא"ש, וכן דעת השו"ע כמ"ש לעיל, וכן עיקר:

(ב) ולפיכך מותר כו'. כבר נתבאר במ"ש לעיל^כ עיין שם:

עב גמרא בג. רע"א.
עג ע"י שם ד"ה דקמולודי. וראה לעיל סי' תקב ס"א.
עד כ"לעיל סי' תנח ס"ב.
עה כתובות ג' א.
עו ראה המג"א בקמ"א ס"ק א' (ד"ה ובראי), והיינו כיון שבריה התירו פסק רישא.
עז ע"ש פ"ב סי' ל"ד. מ"ו פסח. וראה קמ"א סק"א (שכן דעת רוב הפוסקים וכן נקטנו). לעיל סי' שכא ס"ו (שמוליד ריח בבגד אפ"ל שאינו מתכוין לכך כמ"ש בסי' תקיא). קובץ כנסת תורה י"ז ע' נד.
עח גמרא בג. א. אר ורנן תל' יו"ם סי' שנ. תהנות אשרי פ"ב סי' כב. מ"מ פ"ד ה"ז. רמ"א ס"ד. ע"ש שם ס"ו שם.

צינונים לקונטרס אחרון

כז כג, א ד"ה רבא.
 כח וא"כ שייך לומר בזה כטעם החכם צבי, שריח בפירות מותר מטעם אוכל נפש.
 כט ראה כללי ההוראה והפוסקים כולל סו.
 ל ס"ד (ליתן ריח טוב בפירות למתקן לאכילה).
 לא שמתכוין להשביחם לאכילה.
 לב סוף הסי'.
 לג מהא שמותר לתת תבלין לתמחוי אף שמוליד ריח.
 לד כב, ב ד"ה מהו. וכדלעיל בפנים ס"ד.
 לה קמ"א סק"א.
 יח (יב, א).
 יט במלחמות שם.
 כ פ"ב סי' בג.
 כב שם ד"ה אין.
 כג שבת קל"ד, א.
 כד בבשרא אנומרי.
 כה וכרפרשו, והיינו כיון שסופו מבעיר, וכדלעיל ס"ג (ולא כרש"י שטרו; התם לא אפשר).
 כה הרי אין שייך לומר כטעם החכם צבי, דהוי כאוכל נפש.
 כז שם ד"ה איבעיא.

הלכות יום טוב תקיא-תקיב

ואם כבר היה מונח מין בושם זה על בגד זה ענין שכבר נכנס ריח הבושם בבגד מותר להניח עליו ביו"ט עוד ממין בושם זה כדי להוסיף ריח בושם זה בבגד⁹⁹ אבל אסור להניח עליו מין בושם אחר שהרי הוא מוליד ריח חדש בבגד ביו"ט.

ושלא כדון עושין במקצת מקומות שנותנין שמן שמריח (שקרוין שפתגנארד¹⁰⁰) לתוך המים שהכהנים נוטלין מהם לידים לעלות לדוכן שהרי הם מתכוונים להוליד ריח חדש על ידי הכהנים ואע"פ ששופכין השמן לתוך המים מערב יו"ט מכל מקום ביו"ט כשהכהנים נוטלין ידיהן הן מולדין ריח חדש כדיהם והן נהנים מריח זה והוא נוח להם ומתכוונים לכך על כן יש למנוע מלעשות כן¹⁰¹.

תקיב שלא לבשל לצורך נכרי ביו"ט וכו' ז' סעיפים:

א כל מלאכות אוכל נפש לא הותרו אלא לצורך אכילת ישראל אבל לא לצורך אכילת נכרי¹⁰² ולא לצורך אכילת בהמה¹⁰³ שנאמר¹⁰⁴ הוא לבדו יעשה לכם ולא לנכרים¹⁰⁵ לכם ולא לבהמה¹⁰⁶.

לפיכך אסור לזמן נכרי שיבא אצלו לאכול בביתו גזרה שמא ירבה לבשל עוד קררה אחרת¹⁰⁷ בשביל הנכרי אבל מותר לשלוח לו מאכל לביתו¹⁰⁸ דכיון שאינו דומיני לביתו אין הוששין שמא ירבה בשבילו¹⁰⁹.

רק שזהר שלא ישלח לו דרך רשות הרבים אפילו שולח לו על ידי נכרי¹¹⁰ דאסור להוציא מרשות לרשות בשביל נכרי¹¹¹ וכל שאסור לעשותו אסור לומר לנכרי לעשותו¹¹² אבל מותר לשלוח לו ע"י נכרי דרך כרמלית¹¹³ שלא גזרו על שבות רשבות של איסור הוצאה ביו"ט שהרי אם יש בה צורך יו"ט קצת מותר לעשותה על ידי ישראל¹¹⁴.

ב וכן נכרי שבא מאלו לבית ישראל שלא הומינו כלל¹¹⁵ וכן שלוח שנשתלח אליו¹¹⁶ מותר להאכילו עמו ואין הוששין שמא ירבה בשבילו אלא כשמומנו לביתו שהוא רוצה לכבדו¹¹⁷.

במה דברים אמורים כשהישראל נתון לו לאכול בלי שום הומנה והפצרה אבל אסור

ח תשובת רבנו שמונה, כאור יצוע ה"א ס' תשע. הנהיג מינוציות פ"א אות ה. רמ"א ס"א.
ט לבוש פ"א.
י ישיש פ"א ס' לו. מ"א מק"ב.
יא ר"י בתוס' כתובות ג' א. ישיש שם. מ"ו מק"ב.
יב ישיש שם. וברלעיל ס' רנ"ג ס"א. ס' תצה ס"א.
יג מ"א שם. משא"כ ע"י ישראל (מסקנת הרשב"א בתוס' שם). וראה גם לקמן מ"ו (לצורך בהמה). ס' תקמו ק"א ס"ק א (לצורך בהמה או נכרי). ס' תקח ס"ב (שקח בחצר מעוכרת מותר).
יד ברלקמן ס' תקמו ס"ג. וראה הקרי הלבנת ה"א ל' א.
טו מדינת ומו וזוטרא כא. ב. רמב"ם פ"א ה"ג (דהיינו אף בלא אבירה אי נידא כו'). שול"ע ס"א. מ"ו סוף ס"ק ד (שמהגזירא אין הוכחה שצריך אבירה).
טז רא"ש פ"א ס' יד. מונח קטן פ"ב ס' יב. מור ושול"ע שם.
יז רא"ש שם ושם (למעט שלוח). מור. לבוש ס"א (אף לענין בא מאלו).

ע גזירא כג. א (אוסופי הוא דקטופי). מ"א ס"ק יא (שבגד אסור אף להוסיף). ס' תרנח סוף מק"ב (שאינו היה על הבגד מארמלו מותר).
פ מ"ו סוף הסי'. ורואה גם מ"א סוף הסי'.

סימן תקיב

א כריתתא כג. אר"ב. מור ושול"ע ס"א.
ב כריתתא שם כרבי יוסי הגלילי. רי"ף (י. סע"ב). רמב"ם פ"א ה"ג רא"ש פ"ב ס' מו. מור ושול"ע ס"ג.
ג שבות יב. מו.
ד כריתתא שם. רמב"ם שם. לבוש ס"א. מ"ו מק"א.
ה רבי יוסי הגלילי שם (ולא לבלעים). רמב"ם שם. לבוש ס"ג. מ"ו שם.
ו גזירא כא. ב. מור ושול"ע ס"א. וענין שבת, ראה לעיל ס' שבת ס"א.
ז רא"ש פ"ב ס' יד. ר"ן (י. ב. ד"ה בעני. דרכי משה ס"ק א. מ"ו מק"ב.